

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ДЛЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Машика Н. В.

Старший викладач кафедри іноземних мов

Від сучасного навчального закладу вимагається запровадження нових підходів до навчання, що забезпечують розвиток комунікативних, творчих і професійних компетенцій та стимулюють потребу майбутнього фахівця у самоосвіті на основі змісту та організації навчального процесу. *Актуальність* дослідження проблеми навчання англійської мови професійного спілкування обумовлена соціальними потребами в спеціалістах з високим рівнем знань англійської мови, що, в свою чергу, вимагає вивчення процесу формування іншомовної компетенції студентів немовних факультетів у сучасних вузах.

Теоретичні засади застосування сучасних інноваційних технологій у навчальному процесі розкрито у працях І. М. Богданової, Е. А. Михайлова, В. І. Матірко, В. В. Полякова, Ю. А. Ткаченко, О. І. Сидоренко, Ю. П. Сурміна. Активні групові методи навчання інтенсивно розробляли такі вчені-психологи, як Л. К. Асімова, Н. Н. Богомолова, Ю. Н. Ємельянов, Д. Н. Кавтарадзе, А. М. Смолкін.

На сучасному етапі перед викладачами іноземної мови гостро постає проблема пошуку шляхів підвищення пізнавального інтересу студентів до вивчення іноземної мови професійного спрямування, зміцнення їх позитивної мотивації в навчанні. Робота зі студентами немовних ВНЗ вимагає поєднання знань іноземної мови зі сферою майбутньої діяльності студентів. Однією з можливостей вирішення даної проблеми є запровадження технологій інтерактивного навчання. Методи інтерактивного навчання є складовою частиною сучасних інноваційних технологій. *Метою* застосування інтерактивних методів у процесі вивчення англійської мови професійного спрямування є створення комфортних умов навчання, в яких усі студенти взаємодіють між собою. На

заняттях створюється можливість обговорення різноманітних проблем, доведення, аргументування власного погляду, тобто відбувається взаємодія викладача і студента, яка орієнтує особистість на розвиток її творчих і розумових здібностей та комунікативних навичок. Сутність інтерактивного навчання полягає у взаємо- навчанні, груповій формі організації освітнього процесу із реалізацією активних групових методів навчання для вирішення дидактичних завдань. На разі, викладач виконує функції помічника в роботі, консультанта, організатора та стає одним із джерел інформації. Студент і викладач, при цьому, виступають рівними суб'єктами навчального процесу. Це принципово виключає домінування будь-кого з них, але має враховувати конкретний досвід та практичне застосування. Під час такого діалогічного навчання студенти вчаться мислити критично, розв'язувати складні проблеми на основі аналізу обставин і відповідної інформації, брати участь у різних дискусіях, приймати зважені рішення та спілкуватись з іншими людьми. У сучасній практиці викладання іноземної мови професійного спрямування досить ефективно використовуються різні варіанти навчання у співробітництві, які сприяють залученню студентів до інтерактивної діяльності на заняттях. Основними варіантами навчання англійської мови професійного спрямування у співробітництві є:

- * навчання в команді (Student Team Learning)
- * мереживна пила (Jigsaw, Е. Аронсон)
- * навчання під девізом «Вчимося разом» (Learning Together)
- * використання методу Case – study
- * використання ігрових технологій.

Student Team Learning (STL, *навчання в команді*): викладач пояснює матеріал, а потім пропонує студентам в групах закріпити його (без змагань у групі). Виконання завдань пояснюється студентом вголос, студенти допомагають один одному, а після завершення завдання, пропонується обговорення його всіма учасниками та оцінка їх роботи. *Jigsaw* («*мереживна пила*»): на першому етапі творчого застосування мовного матеріалу студенти діляться на «Home Groups» (початкові групи), по три студента в групі. Кількість студентів залежить від кількості текстів. Метою роботи є самостійне ознайомлення з текстом, з метою

загального охоплення змісту, повного розуміння та виконання завдань, пов'язаних з перевіркою розуміння прочитаного. На другому етапі робота проходить в експертних групах («Expert Groups»). Мета роботи - порівняти відповіді, до яких студенти дійшли самостійно в «Home Groups», разом підготувати переказ тексту. Успіх роботи залежить від сумісної роботи студентів. Третій етап роботи - це повернення учасників до «Home Groups», де вони по черзі переказують свої тексти; кожний учасник повинен не тільки ознайомити інших членів групи зі змістом свого тексту, але й допомогти їм зрозуміти його. *Learning Together (вчимося разом)*: студенти діляться на групи по 3-5 осіб. Кожна група виконує одне завдання, яке є частиною однієї великої теми, над якою працювали всі студенти. Таким чином, викладач контролює успішність виконання завдання, характер спілкування та спосіб надання допомоги один одному. *Case –study (метод аналізу ситуацій)*: суть методу полягає у використанні конкретних випадків (ситуацій, історій, тексти яких називаються «кейсом») для спільного аналізу, обговорення і прийняття рішень студентами з певного розділу навчання дисципліни. Студенти мають визначити головні і другорядні факти, вибрати основні проблеми і виробити стратегії та рекомендації щодо подальших дій. В основу кейс – методу покладені концепції розвитку розумових здібностей. Цінність методу кейс-стаді полягає в тому, що він одночасно відображає не тільки практичну проблему, а й актуалізує певний комплекс знань, який необхідно засвоїти при вирішенні даної проблеми. Залучення майбутніх фахівців до інтерактивної діяльності, а також підвищення мотивації вивчення іноземної мови може бути досягнуто завдяки використанню ігрових технологій у навчанні. *Ігрова технологія* забезпечує єдність емоційного та раціонального у навчанні. Ігри відповідають природним бажанням учасника, є унікальним засобом навчання без примусу, підвищують інтерес до учбових занять. Ігрові взаємодії передбачають неформальне спілкування, що дозволяє учасникам розкрити свої особисті якості, підвищують їх самооцінку. За допомогою ігор можна зняти психологічну втому та мовний бар'єр. Безперечно, головною перевагою ігор є колективна форма роботи та створення доброзичливої атмосфери і ситуації успіху для майбутніх фахівців.

Окремо потрібно виділити *метод проектів*. Є.С. Полат відзначав, що метод проектів передбачає визначену сукупність навчально-пізнавальних засобів та дій студентів, які дозволяють вирішити ту чи іншу проблему в результаті самостійних пізнавальних дій та припускають презентацію цих результатів у вигляді конкретного продукту діяльності. Використання проектних технологій робить можливим формування та розвиток пошуково-дослідницьких, комунікативних, технологічних, інформаційних компетенцій, формує креативність, стимулює інтелектуальну активність, розвиває комунікативні вміння, допомагає формувати міжпредметні зв'язки, вчить використовувати інформаційно-телекомунікаційні технології при вивченні іноземної мови професійного спрямування, допомагає оволодіти навичками роботи в групі, формує соціальну мобільність. Крім того, все це підвищує мотивацію студентів, оскільки в даному випадку вивчення мови стає не ціллю, а засобом створення кінцевого продукту діяльності. Навіть найслабші студенти можуть проявити себе тут в повній мірі, виконуючи посильні для них завдання, і, в результаті, кожен студент робить свій внесок у створення проекту.

Таким чином, використання інтерактивних форм та методів в реалізації особистісно-орієнтованого підходу у викладанні іноземної мови професійного спрямування дозволяє значно збільшити час мовної практики на заняттях для кожного студента, досягти належного засвоєння матеріалу усіма учасниками групи, вирішити різні виховні та розвиваючі задачі. Використання цих методів спонукає викладача до постійної творчості, самовдосконаленню, професійного та особистого росту і розвитку. В процесі ознайомлення з тим чи іншим інтерактивним методом, викладач стає організатором самостійної, навчально-пізнавальної, комунікативної, творчої діяльності студентів; у нього з'являються можливості для вдосконалення процесу навчання, розвитку комунікативної компетенції студентів та цілісного розвитку їх особистості. Отже, використання в педагогічному процесі технології інтерактивного навчання є необхідною умовою оптимального розвитку і тих, хто навчається і тих, хто навчає, тобто, як і для викладача так і для майбутнього фахівця вищого навчального закладу.

Література

1. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования/ Под ред.Е.С. Полат. – М.: Издательский центр «Академия». 2002. – 272 с.
2. Кавтарадзе Д.Н. Обучение и игра. Введение активные методы обучения. - М.,2002-176с
3. Матвеева К.С. Педагогічні умови ефективного формування навичок англійського мовлення студентів економічного профілю. Педагогічні науки, ХДУ. – 2010. – Випуск 56. – с. 337 – 342.
4. Матвеева К. С. Business Skills: навчальний посібник з англійської мови для студентів економічних спеціальностей. Навчальний посібник. –Миколаїв:ТОВ «Іліон», 2011. – 329 с.
5. Тернопільський О.Б. Експерієнційно-інтерактивне навчання іноземної мови для спеціальних цілей у немовному ВНЗ: сутність підходу. // ХНУ – Віп.17. – Серія: Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі. – Харків, 2010. – С.125-132.
- 6.Мусійовська О. Ф. Проблеми впровадження комбінованого навчання у вищій школі України. – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/ITZN/em7/content/08mofshu.htm>.